

KUTSESTANDARD

I tase 10-03122003-01/2
II, III tase 10-03122003-01/1

KOOSTELUKKSEPP I, II, III

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid koostelukksepa I, II ja III kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Masina-, Metall- ja Aparaatitööstuse Kutsenõukogu juurde moodustatud koostelukksepa töörühm koosseisus:

Grigori Geršman	Eesti Masinatööstuse Liit
Tarvo Kapp	Tallinna Masinatehas AS
Toomas Sutrop	AS Tech Group
Tõnu Veebel	Tarberaud AS
Olav Maranik	Eksamo Automaatika AS
Aulika Riisenberg	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus

Ajavahemikus 24. oktoober kuni 12. november 2003 viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, milles osalesid 46 ettevõtte ja 7 kutseõppeasutuse esindajad. Koostelukksepa I, II ja III kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud rahvusvaheliselt kasutatavate kutseoskuskõuetega.

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 3. detsembril 1999. a. otsusega nr. 2 kinnitatud koostelukksepp I kutsestandard.

Käesolev koostelukksepp I, II, III kutsestandard on kinnitatud 3. detsembril 2003 a. Masina-, Metall- ja Aparaatitööstuse Kutsenõukogu otsusega nr. 9.

Kutsestandardis sisalduv kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määramine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kutsekvalifikatsioonisüsteemis on viis taset, kusjuures I tase on madalaim ja V tase kõrgeim.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kõik kutsed ei eelda kvalifikatsioonitasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Koostelukksepa kutsealal on kutsekvalifikatsioonisüsteemis I, II ja III tase.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Kesktaase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, jäeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub metalltoodete tootmise valdkonda, kood 28.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub koostelukksepp 7. pearühma “Oskus- ja käsitöölised”, kood 7222.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles: Koostelukksepp I, II, III

Inglise keeles: Assembler, metal-products assembler I, II, III

Soome keeles: Kokooja I, II, III

Vene keeles: Слесарь сборщик I, II, III

5 KUTSEKIRJELDUS

Koostelukksepp töötab tavaliselt masina-, aparaaditööstuse või laevaehituse ettevõttes.

Koostelukksepa põhilised tööülesanded on toorikute ettevalmistamine, detailide mõõtmine, märkimine, töötlemine, puhastamine, pesemine, koostude ettevalmistamine keevitamiseks ning koostude koostamine ja reguleerimine.

Tööülesannete täitmisel kasutab koostelukksepp käsi- ja mehhaniseeritud tööriistu, põhilisi lukksepatöö seadmeid ja pinke, mõõtevahendeid ning tõsteseadmeid.

Koostelukksepa töö eeldab jooniste lugemise oskust, masinaehitustehnoloogia ja kasutatavate materjalide tundmist.

Koostelukksepa eeldatavad isikuomadused on ruumiline kujutlusvõime, koostöövalmidus, planeerimise võime ning hoolikus ja täpsus.

III kvalifikatsioonitaseme töötaja on võimeline juhendama noortöölisi ja õpilasi ning edasi õpetama kutsealaseid teadmisi ja oskusi, on valmis vastutama ressurside jagamise ning teiste töö tulemuste eest. Oluline on oma ettevõtte esindamise ning klientidega suhtlemise oskus.

Koostelukksepp I kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav põhiharidus ja soovitatav kutsealane ettevalmistus.

Koostelukksepp II kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on lisaks nõutav vähemalt 2-aastane töökogemus koostelukksepana.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Koostelukksepp III kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on lisaks nõutav vähemalt 5-aastane töökogemus koostelukksepana ja noortöölise või õpilase juhendamise kogemus viimase aasta jooksul.

Käesolev kutsestandard on aluseks põhihariduse järgse kutsekeskhariduse õppekava koostamisele.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

- 6.1.1 Majandus – algtase
 - 1) majanduse põhimõisted
 - 2) ettevõtluse põhialused
- 6.1.2 Tööõigus – algtase
- 6.1.3 Töökeskkonna ohutus
 - 1) tööohutust
 - 2) tervishoid
 - 3) tööhügieen
 - 4) jäätmekäitluse
 - 5) esmaabi
- 6.1.4 Arvuti kasutamise oskus:
 - 1) AO1, AO2 (vt lisa A)
 - 2) AO3, AO4 – I, II nõue puudub
- 6.1.5 Keeleoskus
 - 1) eesti keel – I, II algtase; III kesktase (vt lisa B)
 - 2) üks EU keel - I, II nõue puudub; III algtase
- 6.1.6 Suhtlemisoskused – I, II algtase; III kesktase
- 6.1.7 Töögrupi juhtimine – I, II nõue puudub; III algtase

6.2 Põhioskused ja -teadmised

- 6.2.1 Oma töökoha korraldamine
- 6.2.2 Pneumaatika ja hüdraulika alused – I nõue puudub; II, III algtase
- 6.2.3 Tehnilise dokumentatsiooni lugemine
- 6.2.4 Tehnilise dokumentatsiooni analüüsimine – I nõue puudub
- 6.2.5 Masinaehituses kasutatavad materjalid, nende omadused ja tähistused
- 6.2.6 Masinaelemendid
- 6.2.7 Mõõteriistade ja -seadmete töötamise põhimõtted ja nende kasutamine
- 6.2.8 Tolerantsid ja istud
- 6.2.9 Metallitöötlemise instrumentide ja seadmete tööpõhimõtted ja nende kasutamine (vt lisa C)
- 6.2.10 Lukksepatööde tehnoloogia
 - 1) detailide mõõtmine ja märkimine
 - 2) toorikute ettevalmistamine
 - 3) detailide painutamine
 - 4) detailide töötlemine käsi- ja mehhaniseeritud tööriistade või seadmete abil
 - 5) detailide puhastamine ja pesemine
 - 6) avade märkimine, puurimine, keermestamine ja hõõritsemine
 - 7) õgvendamine – I nõue puudub
 - 8) soveldamine – I nõue puudub
- 6.2.11 Koostude ettevalmistamine keevitamiseks

- 6.2.12 Masinate, agregaatide, seadmete ja metallkonstruktsioonide koostamine, häälestamine, katsetamine, hooldamine ja remontimine I – algtase; II – kesktase; III – kõrgtase
- 6.2.13 Lukksepatööriistade kasutamine ja hooldamine
- 6.2.14 Tõsteseadmete kasutamine
- 6.2.15 Troppimine

6.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.3.1 Kaarkeevitusoskus ja -seadmete tundmine järgmistel keevitusviisidel :
 - 111 - kaarkeevitus kattega elektroodiga;
 - 135 - kaarkeevitus aktiivgaasis;(keevitusviisid vastavalt standardile EVS-EN 288-3:1998).
- 6.3.2 Gaasilõikeseadmete kasutamine
- 6.3.3 Jootmistööd

6.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) loogiline mõtlemine
- 2) visuaalne mälu
- 3) ruumi- ja kujunditaju
- 4) kontsentreerumisvõime
- 5) täpsus ja hea koordinatsioon
- 6) üldine nägemis- ja kuulmisteravus
- 7) kohanemisvõime (pinge- ja stressitaluvus)
- 8) iseseisvus, otsustamis- ja vastutamisevõime
- 9) suhtlemisvalmidus
- 10) koostöövalmidus
- 11) õpivalmidus
- 12) täpsus ja hoolikus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib kutsestandardit muuta enne kehtivusaja lõppu.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaaroskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaaroskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaaroskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevat nõuet on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutaval teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Keskase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.

METALLITÖÖTLEMISE INSTRUMENDID JA SEADMED

1. Tükeldusseadmed

1.1 Teada ja osata kasutada:

- 1) lint- ja ketassaed;
- 2) mehhaanilised saed;
- 3) giljotiinkäärid;
- 4) kombineeritud presskäärid;
- 5) abrassiivketassaed.

1.2 Teada:

- 1) ketaskäärid;
- 2) arvjuhtimisega tükelduspingid.

2. Painutusseadmed

2.1 Teada ja osata kasutada:

- 1) valtsimispingid;
- 2) lehtmaterjali painutuspingsid;
- 3) painutuspressid;
- 4) torupainutuspingsid.

2.2 Teada :

- 1) leheõgvenduspingid;
- 2) profiilteraste painutuspingsid;
- 3) profiilteraste õgvenduspingid,
- 4) arvjuhtimisega painutuspingsid.

3. Puurpingid

3.1 Teada ja osata kasutada:

- 1) lauapuurpingid;
- 2) vertikaalpuurpingid;
- 3) radiaalpuurpingid.

3.2 Teada :

- 1) keermelõikepingid;
- 2) arvjuhtimisega puurpingid.

4. Teada viimistlus- ja katsetusseadmeid